

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука

Факультет декоративно-прикладного мистецтва
Кафедра художньої кераміки, дерева, металу і скульптури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
та виховної роботи

Петрова І.В.

(ініціали, прізвище)

« 1 » вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БК 04.1 СКУЛЬПТУРА

рівень вищої освіти Другий (Магістерський)

галузь знань 02 Культура і мистецтво

напрямок підготовки/ спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

освітня програма ОПП «Декоративно-прикладне мистецтво»

вид дисципліни вибіркова

мова викладання українська

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи

(для ліцензованих ОПП та ОПП, набір на які здійснюється вперше)

Хижинський В.В.

(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання кафедри художньої кераміки, дерева, скульптури і металу.

31 . 08 2023 № 1

Завідувач кафедри

Хижинський В.В.

(підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма навчальної дисципліни «Скульптура» для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». КДАДПМД ім. М. Бойчука. 2023. 12 с.

Розробники: Білик М.І., Народний художник України, професор кафедри художньої кераміки, дерева, скульптури і металу; Хижинський В.В., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри художньої кераміки, дерева, скульптури і металу.

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри художньої кераміки, дерева, скульптури і металу

Протокол від «31» серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри ХКДСМ

Хижинський В.В.

«31» серпня 2023 року

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні науково-методичної комісії факультету ДПМ

Протокол від «31» серпня 2023 року № 1

Голова НМК

Петрук Р.І.

1. Опис навчальної дисципліни

2. Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання		
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	Вибіркова		
Електронна адреса bilyk_m@kdidpamid.edu.ua	Спеціальність: 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»		Рік підготовки	
Модулів – 2			1, 2-й	
Змістових модулів –			Освітня програма: «Декоративно-прикладне мистецтво»	Семестр
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)				2-3-й
Загальна кількість годин – 180				Лекції (години)
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	рівень вищої освіти Другий (Магістерський)		- год.	
			Практичні, семінарські	
			62 год.	
			Лабораторні	
		- год.		
		Самостійна робота		
		118 год.		
		Індивідуальні завдання:		
-год.				
Вид контролю: поточний, підсумковий	Форма контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 50%

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Скульптура» полягає у всебічному розвитку творчої особистості здобувача освіти через поглиблене засвоєння ним законів пластики об'ємних форм, надбання спеціальних знань і практичних навичок розуміння та відтворення тривимірних об'єктів на основі вивчення взірців класичного мистецтва, національних традицій народної творчості та натури.

Заплановані результати вивчення модулів навчальної дисципліни

Внаслідок вивчення модуля навчальної дисципліни здобувач освіти повинен бути здатним продемонструвати такі **програмні результати навчання**:

ПРН 2. Інтерпретувати та застосовувати семантичні, іконологічні, іконографічні, формально-образні і формально стилістичні чинники образотворення.

ПРН 3. Володіти інноваційними методами та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

ПРН 4. Представляти формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

ПРН 10. Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, основних принципів розвитку сучасного візуального мистецтва.

ПРН 12. Представляти результати діяльності у науковому та професійному середовищі в Україні та у міжнародному професійному середовищі.

ПРН 15. Планувати професійну діяльність у сфері образотворчого і декоративного мистецтва, реставрації відповідно до потреб і запитів суспільства та ринку.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів **загальних компетентностей**:

ЗК 1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ЗК 3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 4. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 5. Здатність розробляти та керувати проектами.

ЗК 6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

фахових (спеціальних) компетентностей:

СК 1. Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну мову при створенні художнього образу.

СК 2. Здатність трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

СК 9. Здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно значущий продукт образотворчого та/або декоративного мистецтва.

3. Передумови для вивчення дисциплін

№ з/п	Навчальні дисципліни, вивчені раніше
1.	Методологія мистецтвознавчих досліджень
2.	Синтез мистецтв
3.	Рисунок спеціальний
4.	Живопис спеціальний
5.	Сучасні напрямки в мистецтві (за фахом)
6.	Проектування (за фахом)
7.	Фаховий практикум
8.	Професійна майстерність (за фахом)
9.	Дипломне проектування

4. Очікувані результати навчання

Внаслідок вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен бути здатним продемонструвати такі **результати навчання**:

знати:

- основні закони пластики;
- принципи стилізації форм та втілення художнього задуму у конкретну форму;
- основні прийоми і техніки побудови тривимірного зображення на основі натури;
- анатомію та пластику тіла людини;
- послідовність етапів створення скульптурної моделі;
- основні можливості технічного використання різноманітних матеріалів в скульптурі.

вміти:

- спостерігати, порівнювати, зіставляти,
- абстрагувати, аналізувати, синтезувати, узагальнювати та систематизувати;
- образно мислити відповідно до специфіки створення об'ємної форми;
- відображати об'ємну форму;
- будувати рельєф, залежно від його виду і принципів скорочення;
- застосовувати на практиці знання пластичної анатомії людини та виявляти і передавати характер моделі;
- володіти практичними навичками роботи із застосуванням різних

- прийомів та матеріалів у скульптурі;
- застосувати основні виражальні засоби скульптурної пластики;
  - робити конструктивно-анатомічний аналіз твору та здійснювати пластичний аналіз і моделювати форму.

5. Програма навчальної дисципліни

5.1 Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7
2 семестр						
Модуль 1. Фігура людини. Рельєф.						
Тема 1.1. Копія рельєфу фігури людини	48		18			30
Тема 1.2 Рельєф фігури людини у русі з гіпсової моделі	60		20			40
Разом за модулем 1	108	-	38	-	-	70
3 семестр						
Модуль 2. Фігура людини в повному об'ємі.						
Тема 2.1. Оголена фігура людини в повному об'ємі.	72	-	24	-	-	48
Разом за модулем 2	72	-	24	-	-	48
Усього годин	180	-	62	-	-	118

Загальний обсяг – 180 год.¹, в тому числі:

Практичні – 62 год. Самостійна робота – 118 год.

5.2. Теми лекцій

Теми лекцій – не передбачено навчальним курсом

5.3. Теми семінарських занять

Теми семінарських занять – не передбачено програмою дисципліни

5.4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		ДФН
2 семестр		
Модуль 1. Фігура людини. Рельєф.		
1	Тема 1.1 Копія рельєфу фігури людини	-
2	Тема 1.1.1 Прокладка фону рельєфу та нанесення малюнку.	4
3	Тема 1.1.2 Прокладка основної маси рельєфу.	4
4	Тема 1.1.3 Побудова характерної форми моделі.	4
5	Тема 1.1.4 Уточнення пропорцій та пластики, взаємозв'язок деталей та їх проробка.	6

6	Тема 1.2 Рельєф фігури людини у русі з гіпсової моделі	-
7	Тема 1.2.1 Прокладка фону рельєфу та нанесення малюнку.	4
8	Тема 1.2.2 Прокладка основної маси рельєфу.	4
9	Тема 1.2.3 Побудова характерної форми моделі.	4
10	Тема 1.2.4 Уточнення пропорцій та пластики, взаємозв'язок деталей та їх проробка.	8
	Разом за модулем 1	38
3 семестр		
Модуль 2. Фігура людини в повному об'ємі.		
1	Тема 2.1 Оголена фігура людини в повному об'ємі.	-
2	Тема 2.1.1 Підготовка каркасу до роботи	4
3	Тема 2.1.2 Прокладання основних масивів	4
4	Тема 2.1.3 Пошук руху, пропорцій, розташування основних об'ємів фігури у просторі	4
5	Тема 2.1.4 Конструктивно-анатомічний аналіз	6
6	Тема 2.1.5 Уточнення характеру та опрацювання деталей	6
	Разом за модулем 2	24
	Усього годин за семестр	62

5.5. Самостійна робота²

№ з/п	Найменування робіт (теми)	Кількість годин	Вид контролю
		ДФН	
2 семестр			
Модуль 1. Фігура людини. Рельєф.			
1	Тема 1.1 Копія рельєфу фігури людини	-	Поточний
2	Тема 1.1.1 Прокладка фону рельєфу та нанесення малюнку.	4	Поточний
3	Тема 1.1.2 Прокладка основної маси рельєфу.	6	Поточний
4	Тема 1.1.3 Побудова характерної форми моделі.	12	Поточний
5	Тема 1.1.4 Уточнення пропорцій та пластики, взаємозв'язок деталей та їх проробка.	8	Поточний
6	Тема 1.2 Рельєф фігури людини у русі з гіпсової моделі	-	Поточний
7	Тема 1.2.1 Прокладка фону рельєфу та нанесення малюнку.	4	Поточний
8	Тема 1.2.2 Прокладка основної маси рельєфу.	6	Поточний
9	Тема 1.2.3 Побудова характерної форми моделі.	16	Поточний
10	Тема 1.2.4 Уточнення пропорцій та пластики, взаємозв'язок деталей та їх проробка.	14	Поточний
	Разом за модулем 1	70	модульний
	Усього годин за 2 семестр	52	

3 семестр			
Модуль 2. Фігура людини в повному об'ємі.			
1	Тема 2.1 Оголена фігура людини в повному об'ємі.	-	Поточний
2	Тема 2.1.1 Підготовка каркасу до роботи	4	Поточний
3	Тема 2.1.2 Прокладання основних масивів	8	Поточний
4	Тема 2.1.3 Пошук руху, пропорцій, розташування основних об'ємів фігури у просторі	12	Поточний
5	Тема 2.1.4 Конструктивно-анатомічний аналіз	12	Поточний
6	Тема 2.1.5 Уточнення характеру та опрацювання деталей	12	Поточний
Разом за модулем 2		48	модульний
Усього годин за 3 семестр		48	Екзам. перегляд

5.5. Індивідуальні завдання

Для студентів денної форми навчання –

Для студентів заочної форми навчання –

План виконання індивідуального завдання

Номер теми, завдання (розділу)	Вид, назва та зміст розділу	Обсяг, год.	Строк виконання, тиждень
1	2	3	4

6. Засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання: практична робота здобувачів освіти з поясненнями викладача і використанням засобів візуалізації, наочних зразків.

Самостійна підготовка здобувача відбувається з використанням друкованих та електронних підручників, навчальних посібників (з вільним доступом усім учасникам навчального процесу), а також інших локальних і мережевих інформаційних ресурсів, важливим є самоаналіз власних здобутків та невдач, самостійне виконання практичних завдань викладача.

Під час викладання курсу використовуються наступні методи діагностики: оцінювання правильності і якості результатів практичної роботи; оцінка самостійно виконаної практичної роботи.

Контроль знань здобувачів здійснюється шляхом перевірки виконання практичних завдань після кожного заняття; проміжний перегляд – на половині терміну виконання завдання; поточний перегляд після закінчення кожного завдання викладачем, а також в кінці семестру – підсумковий перегляд, який проводиться викладачами кафедри та вченою радою академії.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Форми контролю	Максимальна кількість балів
	Денна форма навчання
Перевірка виконання практичних завдань	8 x 5 балів = 40 балів
Поточні перегляди	10 + 10 балів = 20 балів
Підсумковий перегляд	40 балів
Представлення результатів творчих і науково-дослідних робіт на студентських конкурсах, конференціях, виставках тощо	бонусні бали (до 5 балів)
Всього	100

8. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти

Практична робота оцінюється за критеріями:

- якість виконання навчально-практичних робіт;
- продуктивність праці у процесі виконання практичних завдань;
- культура праці у процесі навчання;
- технологічна дисципліна;
- здатність і бажання вносити в процес навчання нове, оригінальне.

Самостійна робота оцінюється за критеріями:

- уміння самостійно обирати способи і засоби виконання роботи;
- здатність самостійно приймати раціональні рішення і нести за них відповідальність;
- якість і повнота виконаної роботи;
- дотримання технологічного процесу при виконанні практичних завдань;
- здійснення ефективного самоконтролю і саморегулювання в навчальній діяльності.

8.1 Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК) – не менше 40 та не більше 60 балів	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових модулів/дисципліни	Максимальні бали за виконані завдання
2 семестр	
Модуль 1. Фігура людини. Рельєф.	
Тема 1.1 Копія рельєфу фігури людини	10
Тема 1.1.1 Прокладка фону рельєфу та нанесення малюнку.	5
Тема 1.1.2 Прокладка основної маси рельєфу.	5
Тема 1.1.3 Побудова характерної форми моделі.	5
Тема 1.1.4 Уточнення пропорцій та пластики, взаємозв'язок деталей та їх проробка.	5
Тема 1.2 Рельєф фігури людини у русі з гіпсової моделі	10

Тема 1.2.1 Прокладка фону рельєфу та нанесення малюнку.	5
Тема 1.2.2 Прокладка основної маси рельєфу.	5
Тема 1.2.3 Побудова характерної форми моделі.	5
Тема 1.2.4 Уточнення пропорцій та пластики, взаємозв'язок деталей та їх проробка.	5
Підсумковий перегляд	40
Разом за 2 семестр	100
3 семестр	
Модуль 2. Фігура людини в повному об'ємі.	
Тема 2.1 Оголена фігура людини в повному об'ємі.	20
Тема 2.1.1 Підготовка каркасу до роботи	5
Тема 2.1.2 Прокладання основних масивів	5
Тема 2.1.3 Пошук руху, пропорцій, розташування основних об'ємів фігури у просторі	10
Тема 2.1.4 Конструктивно-анатомічний аналіз	10
Тема 2.1.5 Уточнення характеру та опрацювання деталей	10
Підсумковий перегляд	40
Разом за 3 семестр	100

8.2 Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Скульптура» для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». – КДАДПМД ім. М. Бойчука. – 2023.
2. Слайди, презентації
3. Демонстраційний дидактичний матеріал

4. Ілюстративний матеріал, альбоми, каталоги, відео про роботу професійних художників.

10. Рекомендовані джерела інформації

10.1. Основна література

1. Бамес. Пластична анатомія. – Київ, 2013.
2. Гоголь В. Д. Скульптура. Типологія та основні композиційні закономірності монументально-декоративної скульптури в просторовому середовищі. Львів : Друкарські куншти, 2013. 192 с., іл.
3. Майстри кераміки: Іда Боровська. К.: Корзина, 2011
4. Майстри кераміки: Маргарит Ковач. К.: Корзина, 2011
5. Одрехівський В. В. Скульптурні студії. Проблеми об'ємно-просторової форми: Навчально-методичний посібник по програмі «Скульптура». Львів: Афіша, 2003. 48 с.: іл.
6. Одрехівський Р. В. Скульптура. Голова та фігура людини. Посібник. Львів : Ліга-прес, 2013. 79 с., ілюст.
7. Томський І.В. Про композицію в скульптурі. Київ, 2011.
8. Туманов І. М. Рисунок, живопис, скульптура: Теоретико-методологічні основи комплексного навчання: Навчальний посібник. Львів: Аверс, 2010. 496 с.
9. Яцуненко А. А. Пластика. Види рельєфів: основи ліплення / А. А. Яцуненко. Львів:ЗУКЦ, 2012. 80 с.: іл.
10. Gottfried Bammes. Der nackte Mensch. – Dresden: VEB Verlag der Kunst, 1982. – 483 s.
11. Bodrogi T. AfricanischKunst– Leipzig, 2013.

10.2. Допоміжна література

1. Natalia Moussienko Kyiv Art Space / Woodrow Wilson International Center for Scholars. Washington, D.C., 2013. 26 p. ISBN 978-1-938027-26-0 (наявний в електронному репозитарії <http://www.mari.kiev.ua/publications/monographs/individual-monographs>)
2. Протас М. О. Українська скульптура ХХ століття / ІПСМ АМУ. К.: Інтертехнологія, 2006. 278 с: іл. (наявний в електронному репозитарії <http://www.mari.kiev.ua/publications/monographs/individual-monographs>)
- 3 Maryna Protas Sculptural Symposiums of Ukraine: Stylistic and Paradigmatic Evolution. К.: Фенікс, 2012. 400 с.: ил. ISBN 978-966-136-038-8 (наявний в електронному репозитарії <http://www.mari.kiev.ua/publications/monographs/individual-monographs>)

4. Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань: Розвиток візуального мистецтва України ХХ–ХХІ століть / ППСМ АМУ. К.: ВХ[студіо], 2008. 188 с.: іл. (наявний в електронному репозитарії <http://www.mari.kiev.ua/publications/monographs/individual-monographs>)
5. Сидоренко В. Д. Герой, Об'єкт, Фантом Віктора Сидоренка: Лексикон. Київ: ArtHuss, 2019. 240 с. (наявний в електронному репозитарії <http://www.mari.kiev.ua/publications/monographs/individual-monographs>)
6. Хижинський В., Стрілець В., Лампека М. (2022) Виставкова діяльність Київського експериментального кераміко-художнього заводу після закриття виробництва у 2006 році. *Культура і сучасність*, 1 (2022), 116 – 121.
7. Хижинський В. Трансформації: дати волю фантазії. *Образотворче мистецтво*. 2017. № 3. С. 42 - 43.
8. Шмагало Р.Т. Енциклопедія художньої культури. Мистецька освіта : бібліографія, документи, теорія : [4000 джерел бібліогр., 300 фотодок., 1000 термінів]. Львів : ЛНАМ, 2013. 520 с., іл.

10.3. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>. – Назва з екрану
2. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nplu.kiev.ua>. – Назва з екрану.

12. Узгодження робочої програми навчальної дисципліни

Л И С Т

узгодження робочої навчальної програми

з дисципліни «Скульптура»,

складеної відповідно до освітньо-професійної програми «Декоративно-прикладне мистецтво» другого (магістерського) рівня освіти за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

розробленої професором Біликом М. І. та доцентом Хижинським В. В.

	Прізвище, ім'я, по батькові завідувача	Підпис	Протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.
Кафедра, за якою закріплена дисципліна – художньої кераміки, дерева, скульптури і металу	Хижинський Володимир Вікторович		
Випускова кафедра – художньої кераміки, дерева, скульптури і металу	Хижинський Володимир Вікторович		

13. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата та номер протоколу засідання кафедри	Примітки